

เอกสารประกอบ

เศรษฐศาสตร์ (Economics) หมายถึง ศาสตร์ทางสังคมที่ศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ในการเลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อตอบสนองความต้องการที่มีไม่จำกัด โดยมุ่งหาวิธีการจัดสรรทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งต่อบุคคลและสังคม

ความหมายตามนักวิชาการ

1. ลอร์ด โรบินส์ (Lionel Robbins, 1932)

ให้คำนิยามว่า “เศรษฐศาสตร์คือศาสตร์ที่ศึกษาพฤติกรรมมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการที่ไม่จำกัด กับทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดซึ่งสามารถใช้ประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ ได้”

👉 เน้นเรื่อง ความขาดแคลน (Scarcity) และ การเลือก (Choice)

2. อัลเฟรด มาร์แชล (Alfred Marshall, 1890)

กล่าวว่า “เศรษฐศาสตร์คือศาสตร์ที่ศึกษาชีวิตประจำวันของมนุษย์ เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต การแสวงหาความอยู่ดีกินดี โดยไม่ใช่เฉพาะการแสวงหาความมั่งคั่งเท่านั้น”

👉 เน้น ความผาสุกของมนุษย์ (Human Welfare)

3. อדם สมิธ (Adam Smith, 1776)

บิดาแห่งเศรษฐศาสตร์ ให้ความหมายว่า “เศรษฐศาสตร์คือศาสตร์ว่าด้วยความมั่งคั่งของประชาชาติ” โดยศึกษาวิธีการสร้างและเพิ่มพูนความมั่งคั่ง

👉 เน้น การผลิตและการเพิ่มความมั่งคั่ง (Wealth of Nations)

4. ดร.อมร จันทรมบูรณ์ (นักเศรษฐศาสตร์ไทย)

อธิบายว่า “เศรษฐศาสตร์คือวิชาที่ศึกษาการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสนองความต้องการของมนุษย์ที่มีไม่จำกัด”

◆ สรุปสาระสำคัญ เศรษฐศาสตร์เป็นวิชาที่

- ศึกษา การขาดแคลนและการเลือก
- มุ่งหาวิธีใช้ ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ
- เกี่ยวข้องทั้ง ความมั่งคั่ง และ ความผาสุกของมนุษย์
- ใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจของบุคคล สังคม และประเทศชาติ

ความสำคัญของการศึกษาเศรษฐศาสตร์

ความสำคัญของการศึกษาเศรษฐศาสตร์ อยู่ที่การทำให้เราเข้าใจ การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถตัดสินใจได้อย่างรอบคอบทั้งในระดับบุคคล องค์กร และประเทศ เนื่องจากทรัพยากรมีจำกัด แต่ความต้องการของมนุษย์ไม่มีที่สิ้นสุด

◆ ความสำคัญในระดับต่าง ๆ

1. ระดับบุคคลและครัวเรือน

- ช่วยให้รู้จัก การวางแผนรายรับ-รายจ่าย และการออม
- ทำให้ตัดสินใจเลือกใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เช่น เวลา เงินทอง ได้อย่างคุ้มค่า
- เข้าใจผลกระทบของราคาสินค้าและบริการต่อการดำเนินชีวิต

2. ระดับธุรกิจและองค์กร

- ใช้ในการ วิเคราะห์ต้นทุน กำไร และความเสี่ยง
- ช่วยกำหนดกลยุทธ์การผลิต การลงทุน และการตลาด
- เข้าใจกลไกตลาดเพื่อแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ระดับสังคมและประเทศ

- เป็นพื้นฐานในการ กำหนดนโยบายเศรษฐกิจ เช่น ภาษี ดอกเบี้ย การคลัง การเงิน
- ช่วยให้รัฐสามารถ จัดสรรทรัพยากรอย่างเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม
- ทำให้เข้าใจปัญหาเศรษฐกิจ เช่น เงินเฟ้อ ว่างงาน การค้าเสรี และสามารถวางแผนทางแก้ไข

4. ระดับนานาชาติ

- ช่วยให้เข้าใจความสัมพันธ์ทางการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ
- ส่งเสริมความร่วมมือและการพัฒนาเศรษฐกิจโลก

การศึกษาเศรษฐศาสตร์มีความสำคัญเพราะช่วยให้

- ตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
 - ใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 - แก้ไขปัญหาเศรษฐกิจทั้งระดับเล็กและใหญ่
 - พัฒนาคุณภาพชีวิตและความมั่นคงของประเทศ
-

เศรษฐศาสตร์จุลภาค (Microeconomics) คือแขนงหนึ่งของเศรษฐศาสตร์ที่ศึกษา พฤติกรรมของหน่วยเศรษฐกิจย่อย ได้แก่ ผู้บริโภค (Consumer) ผู้ผลิต (Producer) และตลาดสินค้าหรือบริการใดบริการหนึ่ง โดยมุ่งทำความเข้าใจกลไกราคา การตัดสินใจซื้อ-ขาย และการจัดสรรทรัพยากรในระดับเล็ก

◆ ความหมายตามนักวิชาการ

1. **พอล ซามูเอลสัน (Paul A. Samuelson, 1980)**
กล่าวว่าเศรษฐศาสตร์จุลภาคเป็นการศึกษาการตัดสินใจของหน่วยเศรษฐกิจ เช่นครัวเรือนและบริษัท เกี่ยวกับสิ่งที่จะผลิต บริโภค และแลกเปลี่ยน
2. **ฮัล วาเรียน (Hal R. Varian, 2010)**
อธิบายว่าเศรษฐศาสตร์จุลภาคคือการศึกษาพฤติกรรมของบุคคลและบริษัทภายใต้ข้อจำกัด เพื่อทำความเข้าใจการกำหนดราคาและการจัดสรรทรัพยากร
3. **โรเบิร์ต พินดีค และ แดเนียล รูบินเฟลด์ (Robert Pindyck & Daniel Rubinfeld, 2009)**
ให้นิยามว่าเป็นศาสตร์ที่ใช้ในการอธิบายและคาดการณ์พฤติกรรมของผู้บริโภคและผู้ผลิต และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในตลาดเฉพาะ
4. **รศ. ดร. สมศักดิ์ เจียมธีรสกุล (นักเศรษฐศาสตร์ไทย)**
กล่าวว่าเศรษฐศาสตร์จุลภาคเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภค และตลาดในระดับย่อย เพื่อทำความเข้าใจกระบวนการสร้างดุลยภาพของราคาและปริมาณ

◆ ตัวอย่างประกอบ

- ผู้บริโภคเลือกซื้อ **น้ำอัดลมยี่ห้อใด** โดยเปรียบเทียบราคาและความพอใจ (Utility)
- บริษัทตัดสินใจว่าจะผลิต **เสื้อผ้า 1,000 ตัว หรือ 2,000 ตัว** โดยพิจารณาต้นทุนการผลิตและราคาตลาด
- ตลาดมือถือแข่งขันกันด้านราคาและคุณภาพ ทำให้ผู้บริโภคมีทางเลือกมากขึ้น
- เกษตรกรต้องเลือกว่าจะใช้ที่ดิน 10 ไร่ปลูก **ข้าวโพด หรือ มันสำปะหลัง** ซึ่งสะท้อนการตัดสินใจจัดสรรทรัพยากรที่มีจำกัด

 สรุป: เศรษฐศาสตร์จุลภาคคือการศึกษาพฤติกรรมเศรษฐกิจระดับย่อย โดยเน้นการตัดสินใจของผู้บริโภคและผู้ผลิตในตลาด เพื่ออธิบายการกำหนดราคา การผลิต และการบริโภค

เศรษฐศาสตร์มหภาค (Macroeconomics) คือแขนงของเศรษฐศาสตร์ที่ศึกษา **ระบบเศรษฐกิจโดยรวม** มุ่งเน้นประเด็นใหญ่ระดับประเทศหรือระดับโลก เช่น รายได้ประชาชาติ การจ้างงาน การว่างงาน เงินเฟ้อ การลงทุน การค้าระหว่างประเทศ และนโยบายเศรษฐกิจของรัฐบาล

◆ **ความหมายตามนักวิชาการ**

1. **พอล ซามูเอลสัน (Paul A. Samuelson, 1980)**

กล่าวว่าเศรษฐศาสตร์มหภาคเป็นการศึกษาภาพรวมเศรษฐกิจทั้งหมด เช่น ระดับการจ้างงาน รายได้ประชาชาติ และอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

2. **น. เกรกอรี แมนคิว (N. Gregory Mankiw, 2014)**

อธิบายว่าเศรษฐศาสตร์มหภาคศึกษาปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจในวงกว้าง รวมถึงอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ เงินเฟ้อ และการว่างงาน

3. **เดวิด เบกส์ (David Begg, 2011)**

กล่าวว่ามหภาคคือการศึกษาลักษณะรวมของกิจกรรมทางเศรษฐกิจทั้งหมด เช่น การวิเคราะห์ตลาดแรงงาน ตลาดเงิน และตลาดสินค้าโดยรวม

4. **รศ. ดร. สมศักดิ์ เจียมธีรสกุล (นักเศรษฐศาสตร์ไทย)**

อธิบายว่าเศรษฐศาสตร์มหภาคเน้นการวิเคราะห์ปรากฏการณ์เศรษฐกิจระดับประเทศ เพื่อใช้ในการกำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจมหภาคที่เหมาะสม

◆ **ตัวอย่างประกอบ**

- การที่ประเทศไทยมี **อัตราการว่างงานเพิ่มขึ้น** ส่งผลให้รัฐบาลต้องออกนโยบายกระตุ้นการจ้างงาน
- **เงินเฟ้อสูง** ทำให้ราคาสินค้าแพงขึ้น รัฐจึงใช้นโยบายการเงิน เช่น การปรับอัตราดอกเบี้ย
- การวิเคราะห์ **GDP ของประเทศ** เพื่อประเมินการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
- การเปิดเขตการค้าเสรี (FTA) มีผลต่อการส่งออกและดุลการค้าของประเทศ

 สรุป: เศรษฐศาสตร์มหภาคคือการศึกษภาพรวมเศรษฐกิจ เน้นเรื่องรายได้ประชาชาติ การว่างงาน เงินเฟ้อ และนโยบายเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อทั้งประเทศและประชาชนในวงกว้าง

สินค้าเศรษฐกิจ (Economic Goods) คือ **สิ่งของหรือบริการที่มีความขาดแคลน (Scarcity)** และมนุษย์ต้องการใช้เพื่อสนองความต้องการ (Human Wants) โดยต้องอาศัยทรัพยากรในการผลิตที่มีอยู่อย่างจำกัด ดังนั้นสินค้าที่จัดเป็นสินค้าเศรษฐกิจจะต้องมี “คุณค่า” ในทางเศรษฐกิจ และมีราคาหรือมูลค่าในตลาด

ลักษณะของสินค้าเศรษฐกิจ

1. มีความขาดแคลน – ไม่สามารถหาได้อย่างอิสระตามธรรมชาติ ต้องใช้ทรัพยากรในการผลิต เช่น รถยนต์ ข้าว เสื้อผ้า
2. มีค่าใช้จ่ายในการได้มา – การได้มาซึ่งสินค้าต้องมีการเสียสละ (ค่าแรง เวลา เงินทุน หรือ ทรัพยากรอื่น ๆ)
3. สามารถแลกเปลี่ยนเป็นเงินได้ – เพราะมีมูลค่าทางเศรษฐกิจ

ตัวอย่าง

- สินค้าอุปโภคบริโภค (Consumer Goods): อาหาร น้ำดื่ม เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย
- สินค้าการผลิต (Producer Goods/Capital Goods): เครื่องจักร วัตถุดิบ พลังงาน
- บริการ (Services): การศึกษา การรักษาพยาบาล การขนส่ง

ความแตกต่างจาก “สินค้าฟรี” (Free Goods)

- สินค้าเศรษฐกิจ มีจำกัด ต้องเสียต้นทุนในการได้มา เช่น โทรศัพท์มือถือ ข้าว
- สินค้าฟรี มีมากจนพอเพียงโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย เช่น แสงแดด อากาศ (ในภาวะปกติ)

สรุปได้ว่า สินค้าเศรษฐกิจคือสิ่งที่มนุษย์ต้องการแต่มีอยู่จำกัด ต้องอาศัยการผลิตและมีมูลค่าทางเศรษฐกิจ จึงเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาเศรษฐศาสตร์ เพราะเกี่ยวข้องกับการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อสนองความต้องการที่ไม่จำกัดของมนุษย์

ต้นทุนค่าเสียโอกาส คืออะไร

ต้นทุนค่าเสียโอกาส (Opportunity Cost) คือ **คุณค่าหรือประโยชน์ที่เราต้องเสียไปจากการเลือกใช้ทรัพยากรอย่างใดอย่างหนึ่ง แทนที่จะนำไปใช้ในทางเลือกที่ดีที่สุดรองลงมา**

กล่าวอีกอย่างหนึ่งคือ เมื่อเราตัดสินใจเลือกสิ่งหนึ่ง เราจะต้องสละโอกาสที่จะได้ผลประโยชน์จากสิ่งอื่น ๆ ที่ไม่ถูกเลือก ซึ่งนั่นเองคือต้นทุนค่าเสียโอกาส

ลักษณะสำคัญของต้นทุนค่าเสียโอกาส

1. เกิดจากทรัพยากรมีจำกัด – ทำให้ไม่สามารถเลือกทำทุกอย่างพร้อมกันได้
2. เป็นต้นทุนที่ไม่ใช่ตัวเงินเสมอไป – อาจอยู่ในรูปของเวลา ความสุข หรือโอกาสที่จะได้รับสิ่งอื่น ๆ
3. เป็นแนวคิดสำคัญในเศรษฐศาสตร์ – ใช้ประกอบการตัดสินใจว่าทางเลือกใดคุ้มค่าที่สุด

ตัวอย่าง

- นักศึกษามีเวลา 1 ชั่วโมง ถ้าเลือก **อ่านหนังสือ** ต้นทุนค่าเสียโอกาสคือ **โอกาสที่จะได้พักผ่อนหรือออกกำลังกาย**
- เกษตรกรมีที่ดิน 10 ไร่ ถ้าเลือกปลูก **ข้าวโพด** ต้นทุนค่าเสียโอกาสคือ **ผลกำไรที่เสียไปจากการไม่ได้ปลูกมันสำปะหลัง**
- ผู้ลงทุนมีเงิน 100,000 บาท ถ้าเลือกลงทุนใน **หุ้น** ต้นทุนค่าเสียโอกาสคือ **ผลตอบแทนที่อาจได้จากการฝากธนาคารหรือซื้อพันธบัตร**

 สรุป: ต้นทุนค่าเสียโอกาสคือสิ่งที่เราต้องสละไปจากการเลือกทางเลือกหนึ่งแทนที่จะเลือกอีกทางเลือกที่ดีที่สุดรองลงมา

วิธีการจัดสรรทรัพยากร มีอะไรบ้าง

วิธีการจัดสรรทรัพยากร (Resource Allocation Methods) คือ **แนวทางหรือกลไกในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อสนองความต้องการที่มีไม่จำกัดของมนุษย์** ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของเศรษฐศาสตร์ เพราะทุกสังคมต้องเผชิญกับปัญหา **“จะผลิตอะไร ผลิตอย่างไร และผลิตเพื่อใคร”**

โดยทั่วไป วิธีการจัดสรรทรัพยากรแบ่งได้ดังนี้ 👉

1. การจัดสรรโดยกลไกราคา (Market Mechanism / Price System)

- ใช้ระบบตลาดเสรี ราคาสินค้าและบริการเป็นตัวกำหนดว่าใครจะได้อะไร
- ผู้บริโภคเลือกซื้อสิ่งที่ต้องการ ผู้ผลิตเลือกผลิตสิ่งที่ทำกำไรได้มากที่สุด
- **ข้อดี:** มีประสิทธิภาพสูง สินค้าถูกผลิตตามความต้องการจริงของตลาด
- **ข้อเสีย:** อาจทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำ คนจนไม่สามารถเข้าถึงทรัพยากรได้

2. การจัดสรรโดยภาครัฐ (Government Allocation / Central Planning)

- ภาครัฐเป็นผู้วางแผนการผลิต การกระจาย และการใช้ทรัพยากร
- เห็นได้จากระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม หรือการควบคุมราคาสินค้าสำคัญ เช่น ข้าว น้ำมัน ยา
- **ข้อดี:** ช่วยให้ทุกคนเข้าถึงทรัพยากรพื้นฐาน ลดความเหลื่อมล้ำ
- **ข้อเสีย:** ขาดแรงจูงใจในการผลิต อาจเกิดความไม่มีประสิทธิภาพ

3. การจัดสรรตามประเพณีและวัฒนธรรม (Tradition and Custom)

- ใช้หลักสืบทอดและความเชื่อ เช่น สังคมชนเผ่าหรือเกษตรกรแบบดั้งเดิม
- เช่น การสืบทอดอาชีพจากพ่อแม่ การแบ่งที่ดินตามครอบครัว
- **ข้อดี:** รักษาความมั่นคงทางสังคมและวัฒนธรรม
- **ข้อเสีย:** ขาดความยืดหยุ่น ไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ

4. การจัดสรรโดยการผสมผสาน (Mixed Allocation)

- ใช้ทั้งกลไกราคาและการแทรกแซงของรัฐ
- เป็นลักษณะของ **ระบบเศรษฐกิจแบบผสม** เช่น ประเทศไทย ที่ให้ตลาดเสรีทำงาน แต่รัฐเข้ามาช่วยดูแลด้านที่สำคัญ เช่น การศึกษา สาธารณสุข การคมนาคม
- **ข้อดี:** สร้างสมดุลระหว่างประสิทธิภาพและความเป็นธรรม
- **ข้อเสีย:** หากรัฐแทรกแซงมากเกินไป อาจบิดเบือนกลไกตลาด

5. การจัดสรรด้วยการจับจองหรือแย่งชิง (First-Come, First-Served / Force)

- ใครมาก่อนได้ก่อน หรือใช้กำลังยึดครอง เช่น ครัวซื้อของหายาก ที่ดินในอดีต
- ข้อดี: รวดเร็ว ชัดเจน
- ข้อเสีย: ไม่ยุติธรรม และอาจเกิดความขัดแย้ง

สรุป

การจัดสรรทรัพยากรมีหลายวิธี ขึ้นอยู่กับโครงสร้างเศรษฐกิจและบริบทของสังคม โดยส่วนใหญ่ประเทศต่าง ๆ จะใช้ **รูปแบบผสมผสาน** ระหว่างตลาดกับภาครัฐ เพื่อให้เกิดทั้งประสิทธิภาพและความเป็นธรรม

อธิบายเปรียบเทียบต้นทุนเสียโอกาสระหว่างเจ้าของกิจการกับการทำงานประจำ

คำถามนี้เป็นเรื่องสำคัญในการตัดสินใจทางเศรษฐศาสตร์ เพราะ **ต้นทุนค่าเสียโอกาส (Opportunity Cost)** ของการเป็น **เจ้าของกิจการ** กับการ **ทำงานประจำ** แตกต่างกันอย่างชัดเจน ขึ้นอยู่กับสิ่งที่เราต้อง “สละไป” เมื่อเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่ง

◆ 1. การเป็น เจ้าของกิจการ

- **สิ่งที่ได้:**
 - อิสระในการบริหารจัดการ
 - โอกาสทำกำไรสูง
 - ความภาคภูมิใจและโอกาสสร้างธุรกิจของตนเอง
- **ต้นทุนค่าเสียโอกาส:**
 - รายได้ประจำที่มั่นคงจากการทำงานประจำ
 - สวัสดิการต่าง ๆ (ประกันสังคม, เงินบำนาญ, โบนัส)
 - เวลาและความสบายใจ เพราะการทำธุรกิจมีความเสี่ยงสูง

◆ 2. การทำงานประจำ

- **สิ่งที่ได้:**
 - รายได้มั่นคงแน่นอนทุกเดือน
 - สวัสดิการ ความมั่นคงทางอาชีพ
 - ความเสี่ยงต่ำ ไม่ต้องรับผิดชอบหนี้สินหรือต้นทุนลงทุนเอง

- **ต้นทุนค่าเสียโอกาส:**
 - โอกาสในการได้กำไรสูงจากการทำธุรกิจ
 - อีสรระในการตัดสินใจและสร้างธุรกิจเอง
 - ความเป็นเจ้าของและโอกาสเติบโตทางการเงินในระยะยาว

ประเด็น	เจ้าของกิจการ	การทำงานประจำ
รายได้	อาจสูงมาก แต่ไม่แน่นอน	มั่นคง สม่ำเสมอ
สวัสดิการ	ต้องจัดหาเอง	ได้รับจากองค์กร
ความเสี่ยง	สูง (อาจขาดทุน)	ต่ำ
โอกาสเติบโต	ไม่จำกัด หากธุรกิจประสบ ความสำเร็จ	จำกัดตามตำแหน่งงาน
ต้นทุนค่าเสียโอกาส	รายได้ประจำ + ความมั่นคง	กำไรจากธุรกิจ + อีสรระ

สรุป

- ถ้าเลือกเป็น **เจ้าของกิจการ** → ต้นทุนค่าเสียโอกาสคือ “รายได้และความมั่นคงจากการทำงานประจำ”
- ถ้าเลือก **ทำงานประจำ** → ต้นทุนค่าเสียโอกาสคือ “โอกาสทำกำไรและความเป็นอีสรระจากการทำธุรกิจ”